

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтесорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:33

ФЕДОРИШИН ОКСАНА

вихователь комунального закладу «Дитячий навчальний заклад № 74 Вінницької міської ради»

Abstract. The article highlights the forms and methods of economic education of preschool children, substantiates the expediency of their use in the process of forming the ecological culture of preschoolers.

Key words: economic education, economic knowledge, forms, methods, preschool children.

Постановка проблеми. Інтеграція і глобалізація соціальних, економічних і культуротворчих процесів у суспільстві породжують у сучасної людини нові прагнення, ставлять важливі завдання, зокрема, пристосування до життя у ринкових відносинах. Економічні знання стають нагальною потребою всіх громадян і вимагають нових підходів до виховання підростаючого покоління, здатних жити і працювати в умовах ринкової економіки. Розуміння елементарних економічних понять і володіння «ринковими» навичками поведінки – вимога, яку ставить час не тільки перед дорослими громадянами, а й перед дітьми. Сучасного дошкільника вже з перших років його життя оточує економічна сфера, наповнена складними економічними поняттями та процесами. Саме у дошкільному дитинстві формуються основні індивідуально-психологічні властивості дитини, закладається фундамент для подальшого формування соціально-моральних якостей особистості. Тому важливо формувати економічну компетентність дітей, починаючи з дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Важливого значення економічному вихованню підростаючого покоління надавали Сократ, Арістотель, Я. Коменський, Й. Песталоцці, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський, які розглядали економічне виховання як управління домашнім господарством, наголошували на необхідності формування у дітей умінь розпоряджатися грошима, виховання таких рис як бережливість, ощадливість, раціональність. Комплекс питань, пов'язаних з визначенням завдань, методів, прийомів ознайомлення дошкільників з основами економіки висвітлюється у сучасних дослідженнях і свідчить про необхідність упровадження економічної освіти дітей із дошкільного віку (Н. Грама, Р. Жадан, Л. Лохвицька, А. Пілатова, М. Романова, А. Сазонова, І. Свердлова, С. Чорна, А. Шатовата ін.).

Мета статті: схарактеризувати доцільні форми і методи економічного виховання дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічне виховання дошкільників – цілеспрямований педагогічний вплив з метою засвоєння елементарних економічних знань, умінь, навичок та формування початкових морально-економічних якостей особистості, основ економічної культури. Процес формування економічного досвіду дітей дошкільного віку відбувається за двома напрямками: по – перше, дитина засвоює досвід попередніх поколінь у вигляді сталих економічних законів та понять (через телебачення, гру з друзями, батьками). Сформовані уявлення є необхідним надбанням людини для орієнтації та участі в соціально-економічній сфері життєдіяльності.

По-друге, елементарний економічний досвід дитини формується у різних видах діяльності і є результатом її власної економічно доцільної поведінки. Це може бути спостереження за економічними процесами, виконання соціально-економічних ролей, участь у налагодженні найпростіших економічних взаємозв'язків між різними людьми (обмін, продаж, купівля) [5, с.9].

Забезпечення ефективності економічного виховання дітей дошкільного віку передбачає пошук та добір доцільних форм і методів його здійснення. Форма організації виховання як спільна діяльність педагога і дітей, яка здійснюється у певному порядку і встановленому режимі, значною мірою виражає характер зв'язку між суб'єктами взаємодії, їх діяльністю, місцем і режимом його проведення. Аналіз форм організації виховного процесу у закладі дошкільної освіти дає можливість стверджувати про те, що найбільш ефективними у процесі економічного виховання є: заняття, екскурсії, проведення дидактичних ігор економічного змісту, мовні логічні завдання, економічні брей-ринги, проведення свят і розваг, зустрічі з цікавими людьми, причетними до економічної сфери. Зазначимо, що однією із форм

організації економічного виховання дошкільників є екскурсії, специфічне значення яких полягає у забезпеченні первинного сприймання невідомих предметів і явищ. З метою формування економічних знань пізнавальними будуть екскурсії, які проводяться з дошкільниками до банку, в комерційну крамницю, на ярмарок, приватне кафе, в ході яких діти отримують і розширюють уявлення про гроші, попит та пропозицію, професії людей, які там працюють, сучасну рекламу, особливості ведення господарської діяльності [7, с.12].

Важливою формою економічного виховання є заняття, які в більшості проводяться як фронтальні. Проведення таких занять як «Лісова крамниця», «Попит та пропозиція», «Усі для всіх», «На гостинах у Ведмедика Мишка», «Дім Гнома–Економа», «Для чого потрібні гроші» дають можливість дітям опанувати такими поняттями як товар, гроші, ціна, вартість, підприємство, реклама, кошти. В умовах закладів дошкільної освіти дітей учать орієнтуватися в навколишньому середовищі, розширюють їх знання про життєво необхідні предмети, які полегшують працю людей, заощаджуючи час (холодильник, праска, кухонний комбайн, пральна машина) та ознайомлюють з технікою безпеки при роботі з ними. У процесі проведення занять вихователі часто використовують різноманітні проблемно–ігрові завдання: завдання, які вимагають встановлення функціональних зв'язків («Одягни ділову людину», «Що купити на День народження»); завдання, що передбачають розкриття причинно-наслідкових зв'язків («У нашого ведмедика найкращий в магазині мед», «Зайчики посварилися через кошик капусти»); завдання, які потребують знання способів дій з предметами («Кому що потрібно для життя») [6, с.8].

Однією з найбільш ефективних форм роботи з дітьми в царині економічного виховання є дидактичні ігри. Вони використовуються як самостійна форма організації і як частина заняття. У ході їх проведення вихователі знайомлять дітей з різноманітними економічними поняттями. Найчастіше різні види ігор використовують для закріплення знань, умінь, зокрема, з метою засвоєння таких економічних понять як виробник, покупець, продавець, гроші. Цьому сприяють такі ігри як «Крамниця обслуговування», «Що важливіше», «На ярмарок», гра–драматизація «У Вуханчика іменини». Різні за формою і змістом вони вводять дитину в коло реальних життєвих ситуацій, забезпечують засвоєння соціального

досвіду дорослих, певну систему економічних знань, умінь, навичок, способів дій, моральних норм і правил поведінки. Дидактичні ігри використовують у навчанні і вихованні дітей всіх вікових груп, адже за необхідності вони активізують їхній досвід, допомагають засвоїти нові знання, економічні категорії, дозволяють повторити, уточнити, закріпити набуті знання та економічні уявлення. Вихователі вдаються до них і після спостережень, екскурсій, бесід, а також з метою виховання бережливості, економності, самостійності, раціональності [4, с.57].

Для ознайомлення дошкільників з економікою, формування їхньої економічної культури важливими є відповідні методи: словесні, наочні, практичні. Словесні методи є ефективними у процесі засвоєння економічних знань, уявлень, оскільки читання дітям уривків з художніх творів, казок, віршів сприяє усвідомленню таких економічних понять як «конкуренція», «праця», «обмін». Серед казок, в основу яких покладений економічний зміст доречними у роботі з дошкільниками є такі, як: «Коза–дереза» (в якій розкривається економічне поняття «оренда»), «Колосок», «Півник», «Калиночка», «Золот а обручка» (дасть можливість дітям зрозуміти поняття «обмін», «бартер»), «Царівна–жаба», «Засць і їжак» (дають тлумачення поняття «конкуренція»), «Попелюшка» (розкривається поняття «спонсор»). При ознайомленні дітей з економікою вихователі використовують прислів'я, приказки, загадки, в яких відображаються відносини між людьми, ставлення до праці, хліба та ін.

Доцільними у засвоєнні економічних знань є не тільки словесні, але і наочні методи. З метою пояснення певних економічних понять дітям пропонують демонстрацію сюжетних картинок із зображенням торгів, ярмарків, продуктів харчування, одягу, людей різних професій, а також спеціально створені дидактичні картини, репродукції картин відомих художників, предметні картинки, згруповані за відповідними темами [2, с.9].

Крім словесних та наочних методів, важлива роль належить і практичним методам, за допомогою яких вихователь організовує різноманітну практичну діяльність дітей, що сприяє засвоєнню ними економічних знань, формуванню умінь і навичок. Використання різних практичних методів змінюється відповідно віку дітей, оволодіння ними певними вміннями. Якщо у молодшій і середній

групах вихователів здебільшого показує способи виконання за зразком, то у старшій групі демонстрація все більше поступається місцем самостійному виконанню роботи за заданими умовами. Участь дошкільників у економічних іграх «Економічний господар», «Виробник–товар», «Овочевий магазин», «Магазин кондитерських виробів» дає можливість дітям оволодівати елементарними економічними, практичними навичками (отримання товару, купівля–продаж, маніпулювання грошима) [3, с.18].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, вмиле використання доцільних

форм і методів сприяє результативності економічного виховання дошкільників, яке спрямоване на вироблення у них бережливого ставлення до суспільної власності, умінь застосовувати набуті економічні знання у повсякденному житті й діяльності, раціонально використовувати матеріальні і духовні цінності, на виховання таких моральних якостей як відповідальність, діловитість, працьовитість, підприємливість. У процесі економічного виховання формується економічна і правова культура, завдяки якій дошкільники можуть адаптуватися в нових умовах суспільного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гладій С. Економіка і дошкільник. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2016. № 10. С. 79–86.
2. Григоренко Г., Жадан Р. Виховуємо бережливості. Дошкільне виховання. 2009. № 12. С. 8–11.
3. Жадан Р. П., Григоренко Г. І. Особливості економічного виховання дітей старшого дошкільного віку. Економіка в школах України. 2011. № 6. С. 17–19.
4. Свердлова І. Формування економічної досвідченості дошкільників засобами гри. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2017. № 1. С. 54–64.
5. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. № 3. С. 8–14.
6. Чорна С. Цікава економіка. Формування економічної компетенції старших дошкільнят у сюжетно-рольових творчих іграх. Палітра педагога. 2015. № 5. С. 6–10.
7. Шило Ю. В. Економічні перлини для маленької дитини (формування економічної культури дошкільників середнього віку). Дошкільний навчальний заклад. 2017. № 6/7. С. 8–124.

*Стаття надійшла до редакції
19 січня 2023*

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РІДНИМ МІСТОМ ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:172.15:908

ЩЕРБАТЮК КАТЕРИНА

*студентка заочного відділення Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

Abstract. The article highlights the peculiarities of familiarization with the native city as a means of patriotic education of preschool children, reveals the basic principles of moral and patriotic education of preschoolers, analyzes the thematic blocks of the educator's work with children on familiarization with the native city.

Key words: patriotic consciousness, love for the Motherland, moral and patriotic upbringing, familiarization with the native city.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми обумовлена необхідністю виховання патріотизму, починаючи з дошкільного віку. В цей період відбувається формування культурно-ціннісних орієнтацій духовно-етичної основи особистості дитини, розвиток її емоцій, відчуттів, мислення, механізмів соціальної адаптації в суспільстві, починається процес національно-

культурної самоідентифікації, усвідомлення себе в навколишньому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні багато авторів прямо і опосередковано розглядають визначення сутності таких понять, як "патріотична свідомість", "любов до Батьківщини" в контексті дослідження патріотичного виховання. Даній проблематиці присвячені фундаментальні